

DUHOVNI TIPIK
GRKOKATOLIČKOG SJEMENIŠTA U ZAGREBU

Prolog

Brate, zbog čega god došao u ovo Sjemenište, raduj se! Odbaci od sebe žalost i strah. Gledaj, svi mi stojimo pred Kristom. On tu želi biti za nas koji smo uvijek slabi i skloni padu dok god živimo.

Duhovni put kojim zajedno idemo je put traženja Boga i put obraćenja. Uvijek se iznova moramo otvarati, dopuštati mu da nas nalazi i vrati u ruke milosrdnoga Oca. Po njegovoj milosti, tako se nadamo, biti će nam na kraju našega zemaljskoga života darovano ono što ovdje na zemlji početnički pokušavamo. Dozvoli da te nosi jednostavna vjera da si – poput djeteta u majčinoj utrobi – Božje vlasništvo. On te je uzeo u svoje ruke, i ništa i nitko te ne može njemu istrgnuti.

Zbog toga je naš prvi čin pohvala trojedinoga Boga. Pohvala, zahvala i čast neka je Onomu koji nas je stvorio, koji nas je otkupio i koji nas posvećuje. Svako spasenje dolazi samo od Boga, od njega koji je veći od našega srca.

Nemoj se zaustaviti na svome putu. Idi prvi s braćom. Trči Kristu u susret. Kad nastane tama, kad dođe prejaki protivni vjetar, kad valovi postanu preveliki, viči mu, obrati mu se i uzdaj se. Njegova je ruka već tu da te uhvati, da te drži i da te izbavi.

Podnosi svakidašnjicu s njezinim velikim i malim nevoljama kao i braća. Pri tome budi znakom bratske ljubavi i radosti. Budi slika i prilika Božjega milosrđa na svome mjestu i u svome vremenu. Nikada se nemoj pomiriti s podjelama među kršćanima. Tijelo Kristovo, zajedno s Kristovom glavom, je jedno jedino. Nemoj se bojati, Kristova Crkva je nešto više i veličanstvenije nego što to možeš vidjeti. Ne zaboravljaj: samo je jedan Gospod. Kao što svakog dana dolazi jutarnje svjetlo, tako je siguran njegov dolazak u slavi. Njemu pripada, zajedno s Ocem i Svetim Duhom, svaka čast, hvala i klanjanje sada i u vijeke vjekova. Amin.

Tipik

Brate, ovaj Tipik regulira samo jedan minimum zajedničkoga života u ovom Sjemeništu. On ti želi biti pomoć na tvome duhovnom putu. Kod svoje molitve i rada nemoj zaboraviti: Gospod Bog ne gleda samo na vanjštinu, On prije svega gleda u naše srce.

Budi trezven i umjeren da na početku svoga puta ne kloneš i da se ne ražalostiš. Ne brini se za sutrašnji dan. Živi danas. Danas ti Krist dolazi na razne načine i kroz mnoge susrete ti dolazi u susret. Na svome ćeš putu napredovati samo u vjeri, ne u gledanju.

Život u sjemenišnoj zajednici

Život u Sjemeništu nas obvezuje na svojevrsno bratstvo. Nekoliko godina ćemo ići jednim putem zajedno i pred Bogom. Nama i drugima on treba postati spasenje. Naša zajednica je sada mjesto gdje bi ti Carstvu Božjemu trebao dati lik i oblik. Otajstvo Evanđelja će biti istinsko i vjerodostojno ne onda kada samo slušamo riječi, nego kada se potrudimo oko djelovanja. Vanjski okvir za naš duhovni put daje utvrđeni red. Pokušaj se držati reda i on će tebe držati.

Svi mi želimo slobodu. Ali ne znamo uvijek u čemu se ta sloboda u stvarnosti sastoji i gdje ju se može naći. Slobodni ćemo biti kada se u vjeri u Isusa Krista slobodno „vežemo“. U djelovanju „što se hoće“ nema slobode. Sloboda bez vjere vodi u porobljavanje kroz kaos.

Potrudi se svakoga dana iznova drugoga razumjeti. Slušaj ga, izreci svoje mišljenje, ali bez fanatizma. Ako si bio razočaran ili ako ti se je dogodila nepravda, nemoj se osvećivati. Ne dozvoljavaj da te zahvate blokirajuće misli žalosti i bezvoljnosti. Odupri se iskušenju mrmljanja i nepravedne kritike. Ove dvije kušnje i oholost štete tvojoj duši.

U svemu računaj na snagu Svetoga Duha. On sve čini, tako nam kaže naša vjera. Sretne li carinika (sv. Matej), on od njega načini evanđelistu, sretne li progonitelja Crkve (sv. Pavao), on od njega načini navjestitelja Evanđelja, sretne li izdajicu (sv. Petar), on od njega načini prvoga u svjedočenju ljubavi i milosrđa Božjega prema nama slabim ljudima.

Gledaj, ima tako puno svjetla i tako puno dobroga svakoga dana u susretima, spoznajama, u svim stvarima i u svim ljudima. Uzdaj se i budi zahvalan.

Rektor

On je postavljen od vladike da prije svega duhovno vodi Sjemenište. Rektor neka ne zaboravlja da on treba biti ne samo pravedan, nego kao dobar otac ili kao liječnik, prema onima koji su mu povjereni. On treba vidjeti pogreške svoje braće, ali braću mora voljeti. On snosi odgovornost za pojedinca. On ne odbacuje od sebe tamo gdje treba liječiti, on ne potčinjava tamo gdje treba podizati.

Svaka zajednica treba predstojnika, svaki krug treba središte, svaka zajednica treba nekoga tko će izvršavati službu autoriteta. Prihvati svoga predstojnika. On je za tu službu postavljen. On treba, više no bilo tko drugi u našoj zajednici, tvoju dobru volju i tvoj obzir. Unatoč njegovim slabostima, gledaj na njegov poziv, na tu službu. Njemu je naloženo da potiče jedinstvo među braćom i da zajednicu, vjernu pozivu, pusti rasti.

Vicerektor – Duhovnik – Prefekt

Vladika imenuje Vicerektora. On pomaže Rektoru u vođenju Sjemeništa. On zastupa Rektora u njegovoj odsutnosti.

Vladika imenuje i Duhovnika. Zadaća je Duhovnika da sjemeništarca, koji mu se povjeri, duhovno vodi sigurnom rukom u ljubavi i jasnoći.

Rektor može iz zajednice imenovati na neko određeno vrijeme jednog suradnika – Prefekta. Prefekt pomaže prije svega u praktičnim i organizacijskim stvarima Sjemeništa. On pazi da se održava dnevni red što se tiče vremena za molitvu, rad i šutnju. On se brine i za dobru atmosferu među braćom. On je uzor duhovnog života i studija. On je podložan samo Rektoru. Personalije su pak pridržane samo Rektoru.

Molitva i Red Bogoslužja

Molitva nije za nas dužnost, nego dar, poklon, a ne teret. Tijekom našega života naša molitva ima različita oblike i načine izražavanja. Ona je odraz našega života i Božje milosti.

Ponekad ćeš se osjećati veoma blizu Gospodu, kušati kako je Gospod dobar; raduj se i odaj mu čast. Ponekad će ti se molitva činiti suhom i praznom. Tada će tvoja bespomoćnost i tvoja čežnja biti najbolja molitva. Ponekad nećeš ništa drugo činiti, nego sav svoj život šutke nuditi Bogu. Nemoj se kod toga obeshrabriti. Svakog dana rezerviraj dobar dio svoga vremena za svoju osobnu molitvu.

Idi uvijek putem molitve. Prije svega koristi molitvu u zajednici. Daj se nositi zajedničkom molitvom, to olakšava rane koje dan donosi sa sobom, otvara ti široki horizont ukoliko si upao u tjesnac. Sjeti se što kaže Evanđelje o uzetome: „Kad je Gospod vidio njihovu vjeru (ljudi koji su ga nosili na nosiljci), ozdravi ga“.

Bogoslužje u zajednici

U našoj zajednici u bogoslužju slijedimo bizantsku tradiciju. Sva bogoslužja su u Sjemeništu na staroslavenskom i hrvatskom jeziku.

Jutarnje bogoslužje

Nedjeljom i blagdanima ujutro se služi Jutarnja. U radne dane molimo jedan dio iz svećeničkog Časoslova, a nakon toga slavimo sv. Liturgiju (osim u vrijeme Velikoga Posta).

Sveta Liturgija

Središte svih naših bogoslužja je slavlje sv. Liturgije. Nju slavimo svakodnevno, prema Liturgijskom kalendaru.

Euharistija treba također postati središtem našega života. Ovaj misterij označava i čini ono što i kaže: život po, sa i u Kristu, snagom Svetoga Duha. Euharistija stvara i gradi Crkvu. Po Euharistiji postaje ona, postajemo mi, iako smo slabi i grešni, tijelo Kristovo u tajni otkupljenja. U njoj hvaleći slavimo porijeklo i izvor našega djelovanja i našega života i njegovo dovršenje u milosti i milosrđu.

O djelovanju Presvete Euharistije sv. Augustin kaže: „Ako ste ju primili u pravome stavu, tada ste ono što ste primili“. Slično primjećuje i papa sv. Lav Veliki: „Sudjelovanje u Tijelu i Krvi Kristovoj nema nikakvog drugog djelovanja osim da nam dopusti postati ono što smo primili.“

Kako bi naše moljenje ostalo istinsko, postoji svakodnevica i postoje braća. Niti estetika, a niti osjećaji neće nas dugo nositi. Samo ako postanemo kruh za druge, ako naš život dijelimo sa njima, ako dopustimo da nas Sveti Duh preoblikuje, može od nas, u Tijelu Kristovu, postati pomoć za spasenje mnogih. Ono što Crkva pruža za ovaj misterij je ona sama.

Liturgija Pretposvećenih Darova

Sukladno Liturgijskom Pravilu i našoj praksi, u Velikom Postu slavimo dva puta tjedno Liturgiju Pretposvećenih Darova.

Molitva prije i poslije jela

Blagoslov prije jela udjeljuje Rektor, a ako on nije nazočan, onda Vicerektor, ili Duhovnik ili pak nazočan svećenik najstariji po godinama ređenja. Isto tako postupamo sa zahvalnom molitvom nakon jela.

Večernja

Večernjom započinje novi liturgijski dan. Večernju služimo subotom i uoči zapovijedanog blagdana. U Velikom Postu, nedjeljom navečer služimo Večernju s poklonima.

Post

Mi svjesno i dragovoljno obdržavamo zapovijedane postove sukladno našoj tradiciji i praksi.

Bolesnici i gosti

Briga za bolesnu braću je iznad svih dužnosti i propisa. Rektor i od njega određeni brat brinu se za bolesnike.

Naše će Sjemenište uvijek imati goste. Sve goste ćemo primiti kao samoga Krista.

Studij i svakodnevica

Izobrazba spada u poziv i studij je sada tvoja služba koju ti na putu prema tvome pozivu trebaš činiti. Ovaj posao, kao i duhovni život, treba ozbiljno shvatiti. Samo tako će naša molitva biti istinska, a ne bijeg.

Nemoj bježati od svoje sobe, ostaj u njoj i „tvoja će te soba svemu naučiti“, kažu oci monasi. Ljenčarenje je neprijatelj duše. Živi ritmom dana u Sjemeništu: ritmom molitve, rada, čitanja i rekreacije. Tako ćeš za vrijeme svoga boravka u Sjemeništu najbolje izvršiti Božju volju.

Budi trezven i ne pretjeruj u svojim zahtjevima, niti prema sebi, a niti prema drugima. Nezadovoljstvo i samosažaljenje je put pritajenog otrova i za tebe i za zajednicu. Ne podliježi „modernističkim“ zamamljivostima. Nemoj se odveć pouzdavati u „imati“, nego radije u „biti“.

Svaki treba za svoj rad imati ono najnužnije. Onaj tko manje treba neka ne bude žalostan zbog toga što netko drugi treba više i to i dobije. A onaj tko treba više neka kod toga ne bude uobražen. Pazi na to da ne budeš zavidan. Zavist često vodi k nekontroliranom nazadovoljstvu, svađi i mržnji.

Dužnosti u kući

Imaj otvorene oči za male i veće dužnosti u zajednici i prema braći. U onoj mjeri u kojoj si spreman dati, ti ćeš rasti. Umjesto zahtijevati, daji; umjesto sumnjičiti, pouzdaji se; umjesto da se daješ posluživati, služi; umjesto proklinjati, blagoslivljaj.

Ako svoje sposobnosti i spoznaje staviš u službu braći, naša će zajednica biti bogatija. U bratskom zajedništvu i u Božjoj milosti Sjemenište će postati mjestom na kojemu individualna raznolikost može biti življena u jedinstvu.

Soba

Soba je tvoja „ćelija“, ona je tvoje vidljivo omeđeno područje. Tu je tvoje mjesto na koje te je, sukladno tvojoj slobodnoj odluci, postavio tvoj pretpostavljeni. Nemoj iz nje bježati lako-

misleno i bez razloga. Održavaj red. Tvoja soba ti treba jamčiti potrebnu samoću i skrovitost koje trebaš na svome putu.

Ne primaj druge u svoju sobu bez važna razloga. Kad sa drugima želiš biti zajedno koristi za to predviđeno vrijeme i zajedničke prostorije. Na području naših soba treba vladati radosna i duhovno prihvatljiva atmosfera šutnje i studija kako bi se pojedina braća mogla rado povući studirati, meditirati, a također i odmoriti se.

Šutnja

Pokušaj nakon večernje molitve, odnosno nakon 22 sata biti tih. Imaj obzira prema drugima kod govorenja i hodanja.

Biti izvan kuće

Kako je u svakoj dobroj obitelji tako je i kod nas. Tko zbog važna razloga mora nešto obaviti izvan kuće, neka o tome porazgovara s Rektorom. Za vrijeme semestra važi za sve da su u Sjemeništu.

Odmor između semestara

Braća putuju kući na odmor onda kad je to predviđeno. Niti tada braća neće zaboravljati da se pripremaju za svećeničku službu. Neka braća i u takvim prilikama ne zaboravljaju na molitvu i primanje Svetih Tajna (sakramenata).

Bratska opomena, ukor i isključivanje iz zajednice

Kad neki brat u nekoj važnoj stvari opetovano griješi, neka ga Rektor jedanput i dvaput opomene u četiri oka. Ako se ne popravi neka ga ukori.

Ako niti taj pokušaj ne donese poboljšanje, Rektor se neće sustezati da poradi brige za zdrave članove, o tome obavijesti nadležnoga vladiku, i da takvoga brata isključi iz zajednice.

Epilog

Brate! Mnogo toga nije ovdje rečeno. Ali ti znaš zlatno pravilo sv. Evanđelja: „Sve, dakle, što želite da ljudi vama čine, činite i vi njima. To je, doista Zakon i Proroci“ (Mt 7,12).

Zajedno smo na putu, na ovom smo svijetu hodočasnici koji se vraćaju u Očevu kuću. Obzirom na tu spoznaju mnogo toga treba drugačije procjenjivati, nego što to mi često činimo.

Ovdje još pjevamo Aliluja napora, a tamo će iz toga biti Aliluja savršenstva u veliko Božje uskrsno jutro.

Krist, „blaga i radosna svjetlost“, dolazi nam ususret. Kao što večernje svjetlo sve preobražava i čini ljepšim, tako Gospod, naš Otkupitelj, u svojoj milosrdnoj ljubavi, preobražava naš život. Sjetva u naporu donijeti će plod.

Hodaj svoj put u toj radosnoj sigurnosti i pjevaj za svoju braću i sa svojom braćom pjesmu radosti i nade. Nemoj se bojati. Mir Božji, koji sve nadvisuje, neka bude s tobom.

Bogu blagodarenije

Izdavač: Grkokatoličko sjemenište u Zagrebu
Uredio: o. Daniel Vranešić
Na naslovnici: Zgrada sjemeništa i grkokatolička župna crkva sv. Ćirila i Metoda
Na poleđini: Sveta tri Jerarha, nebeski zaštitnici Sjemeništa